

Затверджено рішенням Вченої ради
ІФБ НАН України протокол № 5 від
5 травня 2022 р.
Введено в дію
Наказом директора ІФБ НАН України
Від 6 травня 2022 р. №

ПОЛОЖЕННЯ
про підготовку доктора наук
у Інституті фізіології ім. О.О. Богомольця НАН України

Київ
2022 р.

1. Загальні положення

1.1. Положення про підготовку здобувачів ступеня доктора наук в докторантурі Інституту фізіології ім. О.О. Богомольця НАН України (далі – Положення) є нормативним документом, який визначає основні правила підготовки здобувачів ступеня доктора наук нституту фізіології ім. О.О. Богомольця НАН України (далі – Інститут).

1.2. Метою розроблення та впровадження Положення є регламентація і впорядкування процесу підготовки здобувачів ступеня доктора наук, які вступили до докторантури Інституту.

1.3. Це Положення встановлює порядок вступу, прийому і підготовки науково-педагогічних кадрів через докторантуру Інституту, атестації здобувачів ступеня доктора наук, призначення і моніторингу якості роботи наукових консультантів, розподілу завдань підготовки здобувачів між структурними підрозділами Інституту, а також організації роботи зі здобувачами в Інституті.

1.4. Положення розроблене відповідно до чинного законодавства України та внутрішніх нормативних документів, які регламентують діяльність Інституту, а саме: Закону України "Про вищу освіту" № 1556-VII від 01.07.2014 р.; Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 р. № 261; наказу Міністерства освіти і науки України від 06.11.2015 р. № 1151 «Про особливості запровадження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29.11.2015 р. № 266; умов прийому на навчання до закладів вищої освіти України, затверджених Міністерством освіти і науки України; 3 Статуту Інституту фізіології ім. О.О. Богомольця НАН України; наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації»; наказу МОН від 23.09.2019 №1220 "Про опублікування результатів дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук"; постанови Кабінету Міністрів України від 12.08.2015 р. № 579 «Про затвердження Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність»; постанови Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р. № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів вищої освіти»; інших документів, що регламентують процес підготовки здобувачів ступеню доктора наук в Україні та Інституті.

1.5. Науково-методичне забезпечення та організацію діяльності докторантури здійснює відділ «Витпускова кафедра» та вчена рада Інституту.

1.6. Координацію та контроль за діяльністю структурних підрозділів, які ведуть підготовку здобувачів ступеня доктора наук в докторантурі Інституту, здійснює докторантура.

1.7. Для врегулювання відносин між докторантом (здобувачем ступеня доктора наук) та Інститутом укладається контракт (договір).

2. Права та обов'язки докторантів

2.1. Докторанти мають права здобувачів ступеню доктора наук визначені Законами України, Порядком підготовки здобувачів ступеня доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 р. № 261, наказом Міністерства внутрішніх справ України № 141 від 20.02.2017 р. «Про затвердження Положення про 4 підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах) цивільного захисту». З метою належного проведення наукових досліджень докторанти також мають право на: користування науковою базою Інституту в межах відділу, до якого прикріплено докторанта та обладнанням загального користування Інституту, а також отримання всіх видів відкритої наукової інформації і наукового консультування; переривання навчання з поважних причин з подальшим його продовженням (тривалість і кількість переривань навчання, а також поважність причин визначаються вченою радою); щорічні та додаткові відпустки, тривалість яких визначається Статутом Інституту, постановою Кабінету

Міністрів України від 11 липня 2013 року № 593, для працівників - Кодексом законів про працю України та Законом України «Про відпустки»; безпечні та нешкідливі умови наукової роботи, проведення наукових досліджень; забезпечення в установленому порядку житлом на час навчання за умови оплати вартості користування житлом самим докторантом (іногороднім); участь у науковій діяльності Інституту, а також у діяльності наукових товариств; академічну мобільність, зокрема міжнародну, для отримання додаткової консультації, необхідної для якісного проведення наукового дослідження. Покладення Інститутом на докторанта обов'язків, не пов'язаних з виконанням відповідної наукової програми та підготовкою дисертації (монографії, статей), забороняється.

2.2. Докторанти зобов'язані: дотримуватися вимог чинного законодавства, моральних, етичних норм поведінки, статуту і правил внутрішнього розпорядку Інституту; успішно виконувати індивідуальний план наукової роботи та звітувати про хід його виконання на засіданні відділу, лабораторії чи підрозділу Випускова кафедра Інституту, який уповноважений для цього його вченою радою. Щорічний звіт, що надається до докторантури, оформлюється згідно з установленими вимогами; захистити в установлений строк свої наукові досягнення у вигляді дисертації або опублікованої монографії, або за сукупністю опублікованих у вітчизняних і міжнародних рецензованих фахових виданнях статей у докторській вченій раді.

2.3. Докторанти мають право брати участь у конкурсах на отримання грантової підтримки наукових досліджень та стипендій, заснованих на честь видатних діячів науки, освіти, культури, громадських діячів, а також заснованих Президентом України, Кабінетом Міністрів України, державними чи недержавними органами, підприємствами, установами чи організаціями (включаючи іноземні).

3. Прийом в докторантуру

3.1. Вступ до докторантури здійснюється на конкурсній основі відповідно до правил прийому до докторантури Інституту.

3.2. Правила прийому розробляються згідно із законодавством і визначають процедуру, перелік і строки подання документів для вступу в докторантуру Інституту, а також установлюють зміст, форму і строки для конкурсного відбору вступників за кожною спеціальністю або відповідною галуззю знань.

3.3. Підрозділи Інституту не пізніше ніж за місяць до початку прийому подають до відділу «Випускова кафедра» Інституту відомості про кандидатів на навчання в докторантурі поточного року з числа своїх співробітників.

3.4. З працівниками Інституту, зарахованими на навчання до докторантури, укладається договір, що врегульовує відносини між ними та Інститутом.

3.5. Особам, зарахованим до докторантури за державним замовленням з відривом від виробництва, призначається стипендія відповідно до Порядку призначення і виплати стипендій, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 липня 2004 року № 882.

4. Наукове консультування роботи над дисертацією

4.1. Кожному докторанту одночасно з його зарахуванням відповідним наказом керівника Інституту призначається науковий консультант- науковий працівник з науковим ступенем доктора наук, яких входить до штату співробітників Інституту за основним місцем роботи.

4.2. Науковий консультант докторанта надає консультації щодо змісту та методології наукового дослідження докторанта, контролює і координує виконання індивідуального плану наукової роботи докторанта і відповідає перед вченою радою Інституту за належне і своєчасне виконання обов'язків наукового консультанта.

4.3. Науковий консультант, який є доктором наук, може здійснювати одночасне наукове керівництво або наукове консультування не більше ніж п'ятьма здобувачами наукових ступенів, включаючи тих, що здобувають науковий ступінь доктора наук.

4.4. На підставі наказу про зарахування до докторантури, докторант прикріплюється до відділу, у якому працює призначений йому науковий консультант.

4.5. У разі переведення наукового консультанта до іншого підрозділу Інституту докторант переходить до його складу разом з науковим консультантом.

4.6. Щороку вчена рада Інституту здійснює перегляд ефективності роботи наукових консультантів та ухвалює рішення про продовження ним або позбавлення його права на наукове консультантство роботою над дисертацією (наукове консультування) на здобуття ступеня доктора наук на наступний навчальний рік.

4.7. Зміна наукового консультанта докторанта можлива у випадку зміни напряму дисертаційного дослідження (його теми та/або мети, об'єкта чи предмету), звільнення призначеного наукового консультанта та з інших поважних причин.

4.8. У разі необхідності зміни наукового консультанта докторант має право подати до відділу Випускова кафедра, заяву із зазначенням причин необхідності такої зміни. За відсутності такої заяви, наукового консультанта призначає Вчена рада за поданням Випускової кафедри. Зміна наукового консультанта відбувається на підставі наказу директора Інституту. У разі відсутності наукового консультанта протягом одного місяця, докторант відрховується із докторантури наказом директора.

5. Затвердження тем дисертаційних робіт

5.1. Затвердження тем дисертаційних робіт здобувачів вищої освіти ступеня доктора наук (далі у цьому розділі – докторант) відбувається впродовж двох місяців з дня зарахування у два етапи: I етап: затвердження теми дисертаційної роботи докторанта на засіданні підрозділу, в якому працює його консультант і за якою закріплюється сам докторант на період підготовки в докторантурі Інституту. До початку засідання підрозділу докторант має подати на Випускову кафедру узгоджене з науковим консультантом обґрунтування теми дисертаційного дослідження і, за наявності, наукові доробки, які він уже має (статті, доповіді тез, наукові проекти, рукопис дисертації тощо) за передбачуваною темою дисертації. За підсумками засідання відділу Здобувачеві ступеню видається витяг із протоколу засідання відділу з рекомендаціями щодо розгляду передбаченої теми дисертації на засіданні вченої ради Інституту. II етап: засідання Вченої ради Інституту. На засіданні вченої ради Інституту здобувач ступеню доктора наук презентує голові та членам вченої ради тему дисертації, обґрунтовує її актуальність, доцільність виконання дисертаційного дослідження за вказаною темою, її зв'язок з пріоритетними напрямами наукових досліджень за обраною спеціальністю, науковими дослідженнями Інституту. Після чого відбувається затвердження теми дисертаційної роботи здобувача шляхом відкритого обговорення та голосування.

5.2. Після затвердження теми дисертації здобувач має зробити відповідний запис у своєму індивідуальному плані роботи із зазначенням номера протоколу та дати засідання вченої ради Інституту, на якому ухвалено відповідне рішення.

6. Відрахування докторантів

6.1 Докторант може бути відрахований з докторантури за невиконання зобов'язань, передбачених пунктом 2 цього Положення, без поважних причин, визначених чинним законодавством.

6.2 Рішення про відрахування докторанта приймає вчена рада. На підставі рішення вченої ради докторант відрховується з докторантури наказом директора Інституту.

6.3 Переведення докторантів, які навчаються за державним замовленням, до іншого ВНЗ (Наукової установи), а також на іншу форму навчання здійснюється керівниками ВНЗ (НУ) за погодженням з НАН України.

7. Підготовка в докторантурі

7.1. На науковому рівні вищої освіти підготовка докторів наук в Інституті здійснюється без отримання ліцензії.

- 7.2. З метою завершення роботи над науковими дослідженнями та оформлення їхніх результатів та/або для підготовки публікацій до захисту на здобуття ступеня доктора наук особа має право вступити до докторантури Інституту.
- 7.3. Підготовка здобувачів ступеня доктора наук в Інституті здійснюється: в докторантурі Інституту на очній (денній) формі навчання; шляхом самостійної підготовки наукових досягнень до захисту.
- 7.4. Перебування в докторантурі не є обов'язковою умовою для подання наукових досягнень до докторської ради та подальшого їх публічного захисту для здобуття ступеня доктора наук.
- 7.5. Підготовка осіб у докторантурі Інституту здійснюється: за рахунок коштів державного бюджету (за державним замовленням); за рахунок коштів юридичних чи фізичних осіб (на умовах контракту, зокрема за кошти грантів, що отримав Інститут на проведення наукових досліджень, за якими передбачається підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора наук).
- 7.6. У докторантурі Інституту здійснюється підготовка здобувачів ступеня доктора наук за такими спеціальностями (переліку 2015 року), а саме: 091 Біологія; 022 Медицина.
- 7.7. Нормативний термін підготовки в докторантурі Інституту здобувачів, які вступили у докторантуру – два роки. Докторант має право на достроковий успішний захист наукового дослідження за умови виконання наукового плану.
- 7.8. Підготовка в докторантурі завершується наданням висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації. Здобувачі мають право на вибір спеціалізованої вченої ради.
- 7.9. Докторант, який захистився до закінчення строку підготовки в докторантурі, має право за власним вибором:
- отримати одноразову виплату в сумі залишку стипендії, передбаченої у бюджеті закладу вищої освіти (наукової установи) на відповідний календарний рік, та за власною заявою бути відрахованим з докторантури;
  - отримати за власною заявою оплачувану академічну відпустку на строк, що залишився до завершення нормативного строку підготовки в докторантурі.
- 7.10. Особа, яка раніше навчалася в докторантурі за державним замовленням і не захистилася або була відрахована з неї достроково, має право на повторний вступ до докторантури за державним замовленням лише за умови відшкодування коштів, витрачених на її підготовку, у визначеному Кабінетом Міністрів України порядку.
- 7.11. Вступ до докторантури здійснюється на конкурсній основі відповідно до цього Положення, Умов та Правил прийому.
- 7.12. До підготовки в докторантурі Інституту для здобуття ступеня доктора наук приймаються особи, які мають ступінь доктора філософії (кандидата наук), наукові здобутки та опубліковані праці з обраної спеціальності (зокрема, публікації в міжнародних реферованих журналах, індексованих у науко-метричних базах, згідно з вимогами до рівня наукової кваліфікації осіб, які здобувають наукові ступені) і які мають наукові результати, що потребують завершення або оформлення у вигляді дисертації, монографії чи наукової доповіді за сукупністю статей.
- 7.13. Для допуску до участі в конкурсному відборі на підготовку в докторантурі Інституту для здобуття ступеня доктора наук вступник має виконати не менше як 70% дисертаційного дослідження. Обсяг виконаного кандидатом на вступ до докторантури дисертаційного дослідження визначається членами вченої ради Інституту щонайменше за 1 місяць до вступу в докторантуру Інституту.
- 7.14. Протягом терміну перебування в докторантурі докторант зобов'язаний захистити результати своїх наукових досягнень у вигляді дисертації, або опублікованої монографії, або наукової доповіді за сукупністю статей, опублікованих у вітчизняних і міжнародних рецензованих фахових виданнях, перелік яких затверджується Міністерством освіти і науки України, у спеціалізованій докторській вченій раді.
- 7.15. Здобувач ступеня доктора наук у дисертації (монографії, сукупності наукових робіт) має представити узагальнення самостійних досліджень стосовно актуальної наукової

проблеми (групи проблем) у межах однієї або кількох галузей знань, результати яких забезпечують розв'язання важливої теоретичної або прикладної проблеми, мають загальнонаціональне або світове значення, є достовірними та пройшли широку апробацію.

7.16. Підготовка в докторантурі Інституту передбачає виконання особою відповідної наукової програми Інституту за певною спеціальністю та проведення власного наукового дослідження. Невід'ємною складовою наукової програми докторантури є підготовка та публікація наукових статей.

7.17. Підготовка здобувача ступеня доктора наук у докторантурі Інституту відбувається за індивідуальним планом роботи докторанта, в якому визначаються зміст, терміни виконання та обсяг наукових робіт, а також запланований термін захисту дисертації протягом терміну підготовки в докторантурі.

7.18. Індивідуальний план роботи докторанта погоджується здобувачем із науковим консультантом і затверджується вченою радою Інституту протягом двох місяців із дня зарахування здобувача до докторантури.

7.19. Індивідуальний план роботи докторанта є обов'язковим до виконання здобувачем ступеня доктора наук і використовується для оцінювання успішності виконання запланованої ним наукової роботи.

7.20. Докторанти, які навчаються на очній (денній) формі навчання, мають право на роботу в режимі неповного робочого часу, але не більш як 0,5 ставки за займаною посадою. Водночас академічна стипендія, призначена відповідно до цього Положення, виплачується в повному обсязі.

8. Підготовка здобувачів ступеню доктора наук поза докторантурою

8.1. Здобувач ступеня доктора наук, який самостійно підготував наукові досягнення до захисту у вигляді дисертації (монографії, наукової доповіді за сукупністю статей), повинен: мати ступінь доктора філософії (кандидата наук); представити наукові досягнення з узагальненням проведених самостійно оригінальних досліджень з отриманими науковими результатами, які забезпечують розв'язання важливої теоретичної або прикладної проблеми, мають загальнонаціональне або світове значення; мати опубліковані праці за темою наукових досягнень у вітчизняних і міжнародних рецензованих фахових виданнях.

8.2. Тема докторської дисертації затверджується на вченій раді Інституту.

8.3. Атестація здобувача ступеня доктора наук здійснюється вченою радою у вигляді передзахисту дисертації. Вчена рада Інституту надає рекомендацію дисертації до захисту у спеціалізованій докторській вченій раді після її обговорення та відкритого голосування.

9. Прикінцеві положення

Усі зміни та доповнення до цього Положення розглядаються та ухвалюються на засіданні вченої ради Інституту і вводяться в дію наказом Директора Інституту.